

Jaargang 5
Oktober

- 4 Voorhoeve: deeltijdhoogleraar,
maar niet als publiekstrekker
- 12 De tip naar het onbekende,
het politieke denken van Jouke de Vries
- 14 Testament van een eerstejaars
- 19 Mei Fryske Trou en
Hollandse Dukaten komt men in ein
- 22 Op de fiets

290

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE BESTUURSKUNDIGE INTERFACULTAIRE
VERENIGING LEIDEN

Colofon

ISSN: 0920-5772

5e jaargang, nummer 2. Een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden. Verschijnt vier maal per jaar.

Hoofredactie

Irene Baard en Frans Jorna

Redactie

Irene Baard, Angelique Brummans, Daniëlle Hemels, Henk de Jong, Karin de Jonge, Frans Jorna, Ingrid Quarles en Joost Voerman

Lay-out

Henk de Jong en Joost Voerman

Medewerkers aan dit nummer

Bas Berwers, Harro van den Brink, Het JagersJong en De Kruik, Peter van Keulen, Frits van der Meer, Mathilde Meijers, Erwin Muller, Ard van der Vorst en verder alle familie en kennissen. Bedankt pa.

Cover design

Richard de Wit

Advertenties

Irene Baard
telefoon: 071-124829

Redactieraad

Mw. M.L. Gevers-Breusers, Jouke de Vries, Dhr. D. Kaphorst, Irene Baard en Frans Jorna

Redactieadres

B.I.L.(BB)
Vakgroep Bestuurskunde
Wassenaarseweg 52
POstbus 9555
2300 RB Leiden
071-273696

Abonnementen

B.I.L.-leden ontvangen de BB gratis. Voor niet-leden bedraagt de abonnementsprijs Fl. 16,- per jaar. Over te maken op bankrekeningnummer 56.65.22.3-73 t.n.v. "BB" of op giro 9013 van ABN Leiden o.v.v. "BB rek. nr. 56.65.22.373; Abonnement"

Druk

Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

Waar redacteuren op persoonlijke titel hun mening geven, is deze niet noodzakelijkerwijs die van de hele redactie.

Inhoud

Voorwoord	3
Voorhoeve: deeltijdhoogleraar, maar niet als publiekstrekker	4
Publicatiedruk	7
Euregio: een proeftuin voor Europa	9
De snor die zich niet niet drukte!	11
De tip naar het onbekende, het politieke denken van Jouke de Vries	12
Goede voorbeelden doen volgen?	13
Testament van een eerstejaars	14
Stageberichten	15
It's a hundred miles from where anobody lives...maar wel gezellig	17
Mei Fryske Trou en Hollandse Dukaten komt men in ein	19
Op de fiets	22
Begeleiding scripties: een vorm van contract-management	23
Van het bestuur	25
Tentamenresultaten	27

Voorwoord Smullen, voor de laatste keer

(met ons)

Nieuwe handen komen uit de mouw. Frisse koppen zullen de volgende BB vullen en vormgeven. Het oude team haalt zuchtend, steunend en kreunend de laatste deadline net weer niet

Henk en Joost

Terwijl oktober zijn regenbuien fijn over onze hoofden uitstort, wordt het tijd om voor- en achteruit te kijken. Achter zien we flinke veranderingen en een zekere vooruitgang. Voor krioelt het van ideeën en energie.

Voor u ligt een goed gevulde en welgevormde BB, de laatste van de huidige redactie. Met de jaarlijkse A.L.V. van de B.I.L. veranderen de actieve koppen en maken wij plaats voor een nieuwe lichting. Het was en is een fijne tijd waarin erg veel veranderd

is. De Koude Oorlog is voorbij en een nieuwe is al weer enige tijd gaande. Het Chinese regime wankelde maar staat weer stevig. Duitsland is een toeristische attractie armer.

Te Leiden zagen we vier nieuwe hoogleraren aan onze vakgroep verschijnen. De meest verse is door de BB aan de snor gevoeld. Net als alles vandaag de dag is het afscheid van columnist Michiel Nicolaas van der Harg historisch te noemen. Met hem verdwijnt een waas van geheiminnigheid en cynisme.

Terug van weggeweest zijn de percentages voldoende en onvoldoende van de afgelopen tentamenperiode. Deze zijn uitstekende bruikbaar als iemand overtuigd moet worden van dat het met u allemaal nog wel meevalt.

We zijn leeg, op en hebben niets meer te vertellen via deze analen. Rij en snor voorzichtig denk aan ons.

De BB-redactie:
v.l.n.r.

Frans Jorna
Irene Baard
Angelique Brummans
Karin de Jonge
Henk de Jong
Joost Voerman

onder water:
Ingrid Quarles
Daniëlle Hemels

buiten beeld:
Hans Steensma
Frithjof Zandbergen
Cees Buddingh
Jolanda de Roy

Voorhoeve: deeltijdhoogleraar, maar niet als publiekstrekker

Joris Voorhoeve stond eind vorig jaar nog in het middelpunt van de VVD-publiciteit, toen de partijperikelen hem dwongen het fractievoorzitterschap op te geven. Daarna was het enkele maanden rustig rond de politicus. Hij staat nu echter weer in de belangstelling binnen de vakgroep bestuurskunde: sinds 1 september maakt hij er zelf deel van uit als buitengewoon hoogleraar. "De praktijk van politiek en bestuur is een emotioneel veel ingewikkelder wereld dan de theoretische wetenschapsbeoefening." De BB bezocht hem op 7 september, de dag dat hij in Leiden zijn nog ietwat sobere kamer betrok. Voor het interview stelt hij duidelijk: "Ik ben hier natuurlijk voor onderwijs en beleidsanalyse, ik wil daarom de actuele Nederlandse politiek zoveel mogelijk ter zijde laten."

Karin de Jonge
Mathilde Meijers

Prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve is nu 44 jaar. Was hij 20 jaar jonger dan zou je moeder hem waarschijnlijk het predikaat van "de ideale schoonzoon" als vierde titel hebben meegegeven. Hij is vriendelijk, correct, intelligent, vastbesloten, ambitieus en als we het beruchte TROS-Aktua filmpje tijdens de laatste verkiezingen mogen geloven, nog erg huiselijk ook.

Zijn carrière is er één die je zo op je eigen CV zou willen kopiëren. Voorhoeve vertelt dat hij in Wageningen Westerse landbouweconomie studeerde, maar zich al gauw richtte op tropische landbouw en algemene ontwikkelingsvraagstukken. Hij volgde ook colleges politieke wetenschappen en internationale betrekkingen in Leiden, waar hij nog onderwijs genoot van de beroemde politicoloog Lijphart.

Daarna werkte hij kort op het Ministerie van Landbouw, maar al gauw kreeg hij een Fulbright-beurs om zich verder te specialiseren in de internationale betrekkingen aan de Johns Hopkins School of Advanced International Studies (SAIS) in Amerika.

AMERIKA

In het kader van de theorievorming over kleine mogendheden schreef hij daar zijn proefschrift 'Peace, profits and principles' over het Nederlands buitenlands beleid.

Via contacten van zijn professor kreeg hij een functie bij de 'policy planning staff' van de Wereldbank. Deze afdeling adviseerde bij de koerswijziging van de Wereldbank in die periode. Het aandachtsveld verschoof van de industriële sector naar de plattelands- en de zachte sector. Concreet was de vraag hoe de verschillende internationale organisaties op elkaar moesten worden afgestemd en gezamenlijk konden optreden. In 1977 maakte Voorhoeve de overstap naar Nederland om te gaan werken bij de nieuwe afdeling Internationale Zaken van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Opnieuw deed hij onderzoek naar de rol van Nederland in het internationale bestel. "Hoe ontwikkelt het internationale bestel zich en hoe kan Nederland de negatieve invloeden corrigeren en de positieve invloeden benutten. Het beleid van het buitenland bepaalt in grote mate typisch nationale aangelegenheden." Voorhoeve noemt als voorbeeld dat het economische overheidsbeleid van Duitsland en Amerika een sterkere invloed op Nederland heeft dan haar eigen overheidsbeleid.

Als we de chronologische lijn vasthouden, zien we dat Voorhoeve al tijdens zijn functie bij de WRR werd benoemd tot hoogleraar

Prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve

in Wageningen. Daarna combineerde hij zijn hoogleraarschap met werkzaamheden bij het wetenschappelijk bureau van de VVD, de Teldersstichting. In 1982 werd hij lid van de Tweede Kamer.

INTERNATIONALE ORGANISATIES

Het verschil tussen Wageningen en Leiden voor hem is, dat hij in Wageningen algemene vakken doceerde zoals inleiding internationale betrekkingen, Noord-Zuid verhoudingen, Oost-West verhoudingen en Europese samenwerking. In Leiden bestaan deze vakken al en daarom zal hij een meer gespecialiseerd vak geven: internationaal bestuur en organisaties. In het voorjaar geeft hij een vak waarin de politiek bestuurlijke vragen verder worden uitgediept in cases. Vooral het internationale milieuvraagstuk heeft Voorhoeves aandacht.

Hij vertelt dat in 1992 een grote milieuconferentie gehouden zal worden in Brazilië. Daar moeten de grote lijnen worden uitgezet voor de toekomst. Voorhoeve pleit voor een milieufonds van de Wereldbank van drie miljard dollar om milieuprojecten in de Derde Wereld te financieren. Voorts moet het VN milieuprogramma (UNEP) worden versterkt, evenals de activiteiten in het VN ontwikkelingsprogramma (UNDP). De Sovjetunie heeft voorgesteld om de trusteeship-council, die nu 'in de kast ligt', te gebruiken voor gezamenlijk bestuur voor de belangrijkste natuurlijke hulpbronnen. Deze raad zou dan tevens kunnen functioneren als een soort VN Veiligheidsraad, maar dan voor milieudelicten. Tenslotte noemt Voorhoeve nog het VN programma voor bevolkingsvraagstukken, maar daarmee is volgens hem de rij maatregelen nog niet compleet.

Op de vraag of het aantal bijzondere leerstoelen te explosief groeit en of die niet te vaak aan "bekende Nederlanders" worden gegeven, geeft Voorhoeve een tolerant antwoord. In zijn Amerikaanse periode ondervond hij dat het heel normaal was dat mensen uit de praktijk verbonden zijn aan universiteiten. Hij vindt dat mensen als Wisse Dekker, Jan Pronk en Piet Dankert zeker kwaliteiten hebben en zelfs een gezond tegenwicht kunnen bieden tegen een puur theoretische benadering in de beleidswetenschappen. Voorhoeve zelf is buitengewoon hoogleraar en heeft een aanstelling voor 10%. Hij wordt, in tegenstelling tot een bijzonder hoogleraar vanuit de universitaire fondsen gefinancierd.

POLITIEK VERSUS WETENSCHAP

Hoewel Voorhoeve veel belang hecht aan de combinatie van wetenschap en praktijk, ziet hij er toch belangrijke verschillen tussen. Als wetenschapsman heb je een heldere taak: onderzoeken en je bevindingen inzichtelijk maken voor anderen. Daarin moet je je door niemand laten beïnvloeden. Je hebt een duidelijke agenda: de waarheid naar boven brengen. Een bestuurder daarentegen moet zich niet alleen afvragen wat het concrete beleidsprbleem is en alle mogelijke alterna-

tieven nagaan. Hij heeft ook de taak voldoende steun te vinden voor één van de oplossingen. Dit vergt de meeste tijd. Een frustrerende factor is dat de beste oplossing meestal niet politiek haalbaar is. Het is niet zo dat de beste oplossing automatisch de meeste steun krijgt. Een ander element dat bij de wetenschap ontbreekt is de noodzaak risico's in te schatten. Er is in de praktijk altijd een tijdsdruk die een volledige analyse van de situatie in de weg staat, terwijl een wetenschapper daar juist naar streeft. Voorhoeve vergelijkt de politiek met een veldslag: je kunt niet wachten met actie tot je de tegenstander volledig in kaart hebt gebracht, want dan ben je intussen zelf ingemaakt. Deze metafoor is typerend voor de manier waarop Voorhoeve over de politiek praat, terwijl hij zich over de wetenschap veel enthousiaster uitlaat. Vragen wij hem echter direct naar een eventuele persoonlijke voorkeur dan spreekt hij geen oordeel uit. Vooral de combinatie beschouwt hij als erg boeiend. Het laatste antwoord benadrukt nog eens dat hij zijn politieke vaardigheden niet loslaat.

BESTUURSKUNDE

De bestuurskunde noemt Voorhoeve een toegepaste en integrerende wetenschap, waarin veel andere vakken moeten worden gecombineerd. De centrale vraag is "hoe lopen beïnvloedingsprocessen?". Deze zijn vaak moeilijk meetbaar, doordat beïnvloeding veelal impliciet is. Vaak wordt onderschat wat actoren in een proces persoonlijk willen, en dat zullen ze je naderhand ook niet vertellen. Toch is dat niet iets om de moed te laten zakken. Moeilijk kwantificeerbare dingen zijn vaak van groter belang dan wat makkelijk meetbaar is. In ieder geval zegt Voorhoeve: "Nooit denken dat je alles weet, alle inzicht is relatief."

Een ander terrein waar Voorhoeve zich mee bezighoudt is het vraagstuk van vrede en veiligheid. In zijn boek 'Peace, profits and principles' uit de 70-er jaren schreef hij nog dat het toenmalige functioneren van de NAVO zijn voorkeur had boven een collectief Europees veiligheidssysteem. Na de ontwikkelingen in Oost-Europa ziet hij nu verschillende

mogelijkheden. De Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) is een forum waar Oost en West elkaar ontmoeten. Dit kan verder uitgebouwd worden. Ook de Verenigde Naties zouden een rol kunnen spelen bij het garanderen van de Europese veiligheid. Een derde mogelijkheid is de NAVO te hervormen en uit te breiden. Ook democratische Oosteuropese landen zouden toe kunnen treden, temeer daar het Warschaupact vrijwel niet meer bestaat. Er is ontzettend veel in beweging in Oost-Europa. Voorhoeve ziet niet alleen het beeld van een NAVO met Oosteuropese lidstaten opdoemen, maar verwacht ook een verzelfstandiging van bepaalde Sovjet-staten. Hij denkt dat zij in de praktijk een eigen buitenlands beleid kunnen gaan voeren. De Golf-crisis zou de opbouw van Oosteuropese landen overigens kunnen bemoeilijken. Hun precaire economische situatie wordt nu extra op de proef gesteld.

Over de toekomst zegt Voorhoeve vastbesloten dat hij datgene wat hij gaat doen, goed wil doen: een stuk onderwijs geven in Leiden en daarnaast onderzoek doen naar de mogelijkheden tot versterking van de Verenigde Naties om de milieuproblematiek beter aan te kunnen pakken. Hij verwacht een ontwikkeling van toenemende internationalisering van de belangrijkste bestuurskundige vragen.

Nog net voor de persing van deze BB werd bekend dat Voorhoeve de nieuwe directeur van het instituut Clingendael wordt. Hiermee lijkt hij de politiek voorgoed de rug toe te keren.

* "Internationale macht en interne autonomie"; een verkenning van de Nederlandse situatie in het kader van de serie "Voorstudies en achtergronden" van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Den Haag, 1978.

* "Peace, profits and principles, a study of Dutch foreign policy", Den Haag: Martinus Nijhoff, 1979.

* "Noodhulpverlening en internationale politiek", openbare les uitgesproken op 25 september 1980 bij de aanvaarding van het bijzonder hoogleraarschap in de internationale betrekkingen en ontwikkelingen aan de Landbouwhogeschool te Wageningen.

Publicatiedruk

'...In spite of the immense sums of money expended on education there has been no increase in the number of the intellectual elite'

H. Bennett, 'Must England fall' (London, 1946), p.138

Michiel Nicolaas van der Hargh

Een lange tijd heb ik geaarzeld of het wellicht niet beter zou zijn om mijn bijdrage aan de Bestuurskundige Berichten te beëindigen. Na de voors en tegens op een rij te hebben gezet ben ik tot de overtuiging gekomen er goed aan te doen te vertrekken. Toch is het niet zonder een zeker gevoel van weemoed dat ik aan deze laatste column begin.

Op deze wijze zou ik mijn afscheid van dit blad vorm kunnen geven. Stemmig van toonzetting en voorzien van een vleugje dramatiek. Dit is evenwel niet mijn stijl. Evenmin ben ik van plan mij te verexcuseren voor het feit dat ik mogelijk enige mensen in het verleden heb beledigd. Het hadden er meer kunnen en moeten zijn. Als ik beledigend ben geweest was dit met opzet en niet per ongeluk. Waar het gaat om het signaleren van misstanden vallen er altijd wat slachtoffers. Daar moet je vooral niet te kinderachtig in zijn. Dit hoort thuis in het zogeheten 'hardingsproces' van de bestuurskunde. Ik kan het nu wel toegeven in dit opzicht beken ik mij tot de neo-machiavellistische denkrichting. Maar dit terzijde. Aan het eind van mijn verhaal zal ik dieper ingaan op de echte beweegredenen achter mijn vertrek. Nu eerst wat meer over het onderwerp dat mij in de afgelopen tijd heeft beziggehouden.

In al de jaren dat ik met bestuurskunde en bestuurskundigen te maken heb gehad, is me een aantal merkwaardige zaken opgevallen. De daarmee verwante thema's vormen een rode draad in mijn columns. Bij wijze van

afronding wil ik ze nu in onderlinge samenhang aan de orde stellen. Wanneer je de BB leest of met leden van de Leidse bestuurskundige gemeenschap praat, bespeur je een gevoel van onzekerheid. Zeker, niet bij iedereen, maar toch is het merkbaar aanwezig. Het betreft zowel een twijfel aan de wetenschappelijke basis van het vakterrein als een angst voor de toekomstige werkgelegenheidssituatie. Het is enigszins frustrerend te moeten zien, dat deze zaken telkens terugkeren hoewel er feitelijk weinig grond voor die onzekerheid bestaat.

Laten we met het eerste punt beginnen. Is de bestuurskunde minder wetenschappelijk dan de andere sociale wetenschappen? Ja zeggen sommigen waarbij ze wijzen op de achteruitgang 'kunde' en/of naar het toepassingsgerichte karakter. De term 'kunde' zegt als zodanig even weinig als de achtervoegsels '-logie', '-nis' etc. Denk bijvoorbeeld aan 'harde' vakken als wis- en natuurkunde en bij wijze van tegenstelling aan een 'zachter' vak als de theologie. Als er een onderscheid gemaakt moet, maak er dan een tussen beta-disciplines enerzijds en alpha en gammavakken, waaronder de bestuurskunde anderzijds. Terzijde wat is eigenlijk 'harde' kennis? Laten we bij de behandeling van deze vraag naar de wetenschappelijkheid van de bestuurskunde een vergelijking maken met de politicologie. Maar de bestuurskunde kent toch in vergelijking met de politicologie geen eigen benaderingswijze? Ondanks de herhaalde claims dat het een mono-discipline is heeft ook de politicologie geen eigen benaderingswijze. Men maakt dankbaar gebruik van bijvoorbeeld sociologische (gezagssociologie!) en economische inzichten. Daarin verschilt men niet wezenlijk van de bestuurskunde. Kenmerkend in laatste instantie is voor zowel de bestuurskunde als de politicologie het onderwerp van studie. In het geval van de bestuurskunde

het 'openbaar bestuur', bij de politicologie het nationaal kiezersonderzoek. En dat toepassingsgerichte karakter van de bestuurskunde dan? Ik hoef slechts te wijzen op het bestaan van zoiets als de toegepaste sociologie, wiskunde etc. Bovendien kan de waarde van wetenschappelijke inzichten pas beoordeeld worden bij het gebruik in de praktijk. Ook de bestuurskunde kent een empirische (zuiver wetenschappelijke) en een toepassingsgerichte kant. Ik wil wel een belangrijke consequentie verbinden aan deze volstrekt misplaatste twijfel aan het wetenschappelijk gehalte van de bestuurskunde. Mijn inziens schiet de staf van de Leidse vakgroep tekort in zijn onderwijsactiviteiten, waar het gaat om studenten deze essentiële zaken duidelijk te maken.

Een tweede element van dat gevoel van onzekerheid heeft te maken met de toekomstige situatie op de arbeidsmarkt. Een zorg die overigens alle studenten in het hoger onderwijs delen. Kunnen bestuurskundigen concurreren met specialisten als economen, juristen en noem het maar op? Krijgen we niet van alles wat en niets echt grondig? Het leuke aan al die vragen is dat in studies naar de toekomstmogelijkheden van bijvoorbeeld juristen en economen valt te lezen dat hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt in sterke mate worden bedreigd door de opmars van onder meer generalistisch opgeleide specialisten als bestuurskundigen. Let op de hierdoor mij gebruikte aanduiding van bestuurskundigen als specialisten. Men is specialist op het gebied van het openbaar bestuur hoe ruim of nauw je dat verder mag omschrijven. Er zijn betrekkelijk weinig specifiek juridische en/of economische functies en aanzienlijk meer beleids- en managementfuncties beschikbaar. Bestuurskundigen bevinden zich daarmee in een aardige concurrentie-positie. Bovendien is het de bedoeling van een universitaire studie dat je een bepaalde manier van denken aanleert, waarmee je later in de praktijk gaat werken. De taak van de bestuurskundige is meerdere aspecten in zijn werk te betrekken in plaats van te blijven steken in een fixatie op een enkel aspect. De paspoortaffaire toont de

gevaaren van deze laatste benaderingswijze. Daarom vind ik de vrees wat absurd.

Het verhaal wat ik hierboven gehouden heb is vrij positief voor de bestuurskunde qua toonzetting. Natuurlijk kan je bij de wijze waarop bestuurskunde in onderwijs en onderzoek vorm wordt gegeven voldoende kritische kanttekeningen plaatsen. Niets is natuurlijk absoluut ideaal. We moeten werken om waar nodig het beter te maken. Echter dit geldt immers voor elk vak. Waar het om gaat is dat het openbaar bestuur (en in essentie daarmee de zorg voor de publieke verantwoordelijkheid en zaak) interessant is (of kan zijn). Voorts is het natuurlijk belangrijk in de gaten te houden, dat veel externe kritiek op de bestuurskunde voortkomt uit angst (zie bijvoorbeeld het verhaal van de politicologen enkele maanden geleden in de *Mare*) voor de opmars van bestuurskundigen. Het spreekwoord luidt een kat in nauw maakt rare sprongen!

Met deze overwegingen tot nadenken wil ik afscheid van U nemen. Nu nog wat over de echte beweegredenen achter mijn vertrek. Daarbij wil ik volledige openheid van zaken geven. In de eerste plaats ben ik blij dat ik eindelijk onder de publicatiedruk van de BB-redactie uit ben. In bijzonder moeten in dit verband Henk de Jong en Frans Jorna worden genoemd. Aan hun activiteiten denk ik zonder plezier en vreugd terug. In de tweede plaats wordt mijn afscheid ingegeven door het feit dat de redactie niet de eenvoudige geste heeft kunnen opbrengen om mijn columns te bundelen. Zoals een ieder weet behoort elke fatsoenlijke columnist minimaal een bundel uit te brengen. De redactie had hiertoe een initiatief kunnen ondernemen. Aangezien ze dit nagelaten heeft acht ik het de hoogste tijd om op te stappen. Niet zonder enige bitterheid vertrek ik dan ook. Het gaat U allen goed.

Euregio: een proeftuin voor Europa

"Europa 1992 is al begonnen", schreeuwen de reclamespotjes van Postbus 51 je toe. In het oosten van Nederland is in een veel eerder stadium al een aanzet gegeven tot de eenwording van Europa. In 1971 werd namelijk de Euregio opgericht, een Europese regio waarin Nederlanders en Duitsers samenwerken.

Joost Voerman

Om de samenwerking tussen Achterhoekers en Duitsers beter te kunnen begrijpen, moeten we eerst in de geschiedenis duiken.

DE GESCHIEDENIS

Omstreeks de Middeleeuwen bestond er tussen de Achterhoek en het land van Bocholt en Borken geen nationale grens. Die grens is ontstaan toen Nederland zich in de Tachtigjarige Oorlog tot een zelfstandige staat ontwikkelde. Maar ook toen nog voelden de bewoners van de Achterhoek zich in menig opzicht meer verwant met hun burens in het nabije oosten dan met de Hollanders in het verre westen. Zij spraken dezelfde taal als hun oosterburens en zij waren voornamelijk landbouwers. Vergeleken bij de zeevarende, handeldrijvende en rijke Hollanders leefden de Achterhoekers inderdaad in een Achterhoek. Precies zoals de mensen aan de andere kant van de grens in een achterhoek van Duitsland woonden.

Na verloop van tijd, met name in de negentiende eeuw, werd de grens meer en meer een scheidslijn. Door het betere onderwijs, de toenemende communicatie binnen de rijksgebieden en het straffere centrale bestuur, wonnen het Hoogduits en het algemeen beschaafd Nederlands terrein. Aan de staat, de provincie of Kreis en de gemeenten aan

weerszijden van de grens vielen tal van taken toe, die voor de bevolking een groter verschil in leefgewoonten meebrachten.

Anno 1990 zijn andere geluiden te horen. Nu zijn Europese integratie en samenwerking de termen voor de toekomst.

Met name in een gebied als Oost-Nederland en het westelijke deel van Duitsland is op basis van een gezamenlijk verleden en een zekere lotsverbondenheid een goede voedingsbodem voor grensoverschrijdende samenwerking.

SCHEIDING OF ONTMOETING

In het voorjaar van 1970 verscheen een uitvoerig rapport, "De grens, scheiding of ontmoeting". In dit rapport over het grensgebied, dat gevormd wordt door de Gelderse Achterhoek en de Duitse gebieden van het district (Kreis) Borken en de stad Bocholt, deden Nederlandse en Duitse wetenschappers een aantal aanbevelingen. De belangrijkste aanbeveling was de volgende: "Er moet een gemeenschappelijk orgaan worden ingesteld dat tot taak heeft de sociale en culturele ontwikkeling van de beide grensgebieden te bevorderen."

Een gemeenschappelijk orgaan, zoals hier bedoeld, werd in 1971 in het leven geroepen, namelijk de "Euregio-Mozer Commissie". De belangrijkste taken van deze commissie zijn:

- Het hele gebied aan beide zijden van de grens als een functionele eenheid te overzien.
- Initiatieven te nemen voor de ontwikkeling van en in deze gebieden.
- Publicaties te verzorgen, waardoor de bevolking vertrouwd wordt gemaakt met de dienstverleningen van de vrijetijdsmaatschappij, onder andere door een veelzijdige uitwisseling en verspreiding van ondervinding en informatie.

d. Samenwerking met particuliere en ambtelijke instanties in het grensgebied, die reeds in dezelfde geest werkzaam zijn.

e. Vertegenwoordiging van de eenheid van het gebied naar buiten.

f. Voorzichtige vorming van een beeld, waaruit de grensgebieden als één gebied te voorschijn komen als voorloper van de Europese integratie.

Men probeert deze taken te verwezenlijken door middel van jongeren- en bejaardenuitwisselingen, bijeenkomsten van muziekscholen, studiebijeenkomsten voor jeugdige werklozen, familiebijeenkomsten, sportontmoetingen, het uitgeven van een vademecum voor toerisme en de bevordering van het taalonderwijs.

EUREGIO-RAAD

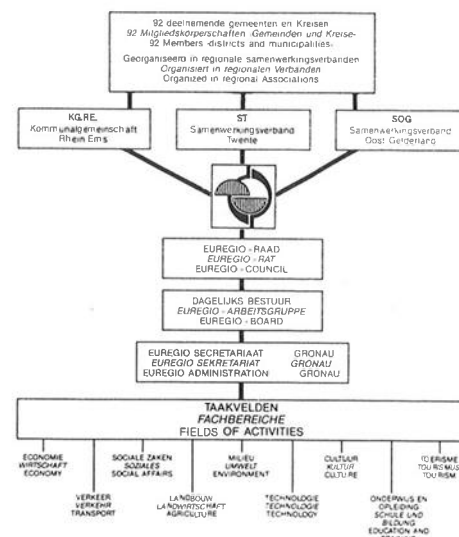
Op 15 april 1978 installeerde oud-Tweede Kamervoorzitter, dr. Anne Vondeling de Euregio-raad. Vondeling noemde deze gebeurtenis: "Een baanbrekende activiteit, die een nieuwe lente in Europa zal doen aanbreken." Hiermee werd de Euregio-raad het eerste grensoverschrijdende parlement op regionaal niveau binnen de Europese Gemeenschap. De raad bestaat momenteel uit 25 Duitse en 25 Nederlandse vertegenwoordigers.

Deze afgevaardigden kunnen niet rechtstreeks worden gekozen, daar de juridische basis daartoe ontbreekt.

De verkiezing van de Duitse leden en hun plaatsvervangers geschiedt door de "Kreis"-parlementen en de gemeenteraden. In het Nederlandse deel van de Euregio benoemt de raad van het gewest Twente 18 leden en het Samenwerkingsverband Oost-Gelderland (SOG) benoemt 7 leden.

Daarnaast hebben volksvertegenwoordigers van landelijk, provinciaal en Europees niveau, wier kiesdistrict of woon-werkgebied geheel of gedeeltelijk in het Euregio-gebied ligt een adviserende stem in de vergadering van de Euregio-raad. Op deze manier is er een belangrijke verbinding gelegd met deelstaatparlementen, de provinciale besturen, de parlementen in Bonn en Den Haag en tenslotte

ook met het Europees Parlement, zonder wier hulp de problemen van de grensregio's niet kunnen worden opgelost.

organisatieschema Euregio

Besluiten van de Euregio-raad zijn voor geen van de plaatselijke, regionale of bovenregionale parlementaire organen absoluut bindend. De Euregio-raad vertoont daarmee gelijkenis met Europees Parlement, dat ook geen staatsrechtelijke bevoegdheden bezit. De raad kan echter duidelijke accenten aangeven, aanbevelingen doen en de grensoverschrijdende vraagstukken in andere nationale besluitvormende organen aan de orde laten stellen en op deze wijze een samenwerking bereiken.

Euregio is een Europees model geworden. Zij symboliseert in steeds sterkere mate de idee van een staatsgrens een administratieve grens te maken. Een idee, waarop de Europese eenwording is gebaseerd. Euregio als een proeftuin voor Europa. Euregio laat aan de basis zien dat deze eenwording in de praktijk werkt.

De snor die zich niet niet drukte!

Druk niet je snor en kom naar het spectaculaire almanak-feest op dinsdag 16 oktober in Hotel de Ville (Breestraat).

Daarna af te halen op de B.I.L.-kamer (Geb. 5, SA-05)

De tip naar het onbekende

Het politieke denken van Jouke de Vries

"In '26 was Masman z'n strikje begonnen, met de legendarische Louis de Vries op trompet. Muzikale familie, die van De Vries. Had je naast Louis, die de beroemdste was, nog Jack op blaas-en contrabas en zuster Clara, die knap hete trompet moet hebben geblazen in damesorkesten met Annie van 't zelfde, alias Annie the same, die de Altsax bediende."

J.A. Deelder

Henk de Jong

Een landbouwminister vertrekt juist voordat hij weggestuurd zal worden. Een half etmaal na de bekendmaking dat Gerrit Braks zal opstappen, slaat politicoloog dr. J. de Vries te Leiden, die niets met de muzikale familie te maken heeft, met beide handen op zijn bureau. "Ik heb het gezegd hè!? Die socialistenvan maken altijd op de een of andere manier stennis rond landbouw." Sfeerbedervende elementen heette het in het proefschrift van De Vries uit 1989. Bart Tromp merkte in een bespreking van de dissertatie in Het Parool al op dat de jofele Fries vooral belangstelling heeft voor de domheden en ondoordachtheden van de Partij van de Arbeid: Mooi, mooi, mooi.

Als we de eerste reactie van De Vries op de affaire Braks als de beste zien, in combinatie met de theorie van de uiterste noodzaak van Daudt, dan zal de PvdA de langste regeerperiode voor de komende acht jaar al weer achter de rug hebben. Immers olie en landbouw betekent crises. De toekomst zal het leren.

"Jacques de Kadt werd op 30 juli 1897 geboren in het Noord-Brabantse Oss. Hij was de derde zoon van Roelof de Kadt en Bertha Koppen, die in 1894 hun huwelijk in de synagoge te 's Hertogenbosch hadden laten

inzegenen." Een fragment uit het enige boek dat in de rugzak mee mocht met vakantie de afgelopen zomer. Een boek over een intellectuele driftkikker die menselijke domheid wilde uitschakelen door de leiding aan de maatschappelijke ontwikkelingen over te laten aan elitedenkers. Jacques de Kadt was publicist en politicus van linkse snit die dwars tegen bestaande opvattingen inging en zijn gelijk vaak met de tijd moest zien komen. Zijn politieke denken wordt fraai beschreven in 'De tocht naar het onbekende, het politieke denken van Jacques de Kadt' door Ronald Havenaar.

Een serieuze bespreking van het boek op deze plaats op dit moment zou alles te maken hebben met tangen en varkens. Goed begrip van een halve eeuw complexe politieke ontwikkelingen, is slechts mogelijk na lezing, herlezing en discussie.

Jouke de Vries werd eind september 1960 geboren in het Friese Rauwerderhem, thans gemeente Boarnsterhim. Zijn bestuurskundige basis legde hij jaren later bij een oogarts in Sneek. "Die arts testte mijn gezichtsvermogen met een apparaat, waarin hij een groot aantal lenzen liet roteren waarbij hij zo nu en dan de vraag stelde: 'Is dit beter of dat?'. Ik zag eigenlijk nooit iets maar toch waren mijn glazen altijd van redelijke kwaliteit." (BB, april 1989) Moeten we hieruit concluderen dat de Fries de prachtige perspectieven of heuristieken die de bestuurskundige theorieën verschaffen, niet heeft begrepen maar toch succesvol weet toe te passen? Zoals hij Edelman en Heclo bijvoorbeeld in zijn proefschrift gebruikte?

Ik geloof het niet. Juist het doorgronden van theorieën, afwegen, verkondigen, vragen of het goed is en opnieuw ermee aan de slag gaan, is wat hem typeert. De Vries gebruikt vaak de hersenen en ogen van anderen, zonder direct hun theorieën erbij te betrek-

ken. Heftige inleving in personen is hem niet vreemd. Welke student heeft niet via het college 'Inleiding Bestuurskunde' of 'Bureaucratie' van de gebilde docent vernomen welk een leven Frans Kafka heeft moeten doormaken? "Wie kann ich denn verhaftet sein? Und gar auf diese Weise?" ... "Solche Fragen beantworten wir nicht ... Sie führen sich ärger auf als ein Kind. Was wollen Sie denn? Wollen Sie Ihren Grossen, verfluchten Prozess dadurch zu einem raschen Ende bringen? ... Wir sind niedrige Angestellte ... die mit Ihrer Sache nichts anderes zu tun haben, als dass sie zehn Stunden täglich bei Ihnen Wache zu halten und dafür bezahlt werden". De verschijnselen van bureaucratisme krijgen vorm in een Kafkaïaanse leefwereld. Wat te denken van het conflict dat Max Weber met zijn vader had vlak voor diens overlijden. 'The frozen one' vertelt het zijn studenten.

Een poging van De Vries om zelf te komen tot een heuristisch kader via onder andere Weber, Public Choice, Merton, Crozier en Lipsky is naar mijn weten nog niet gelukt. Een aanzet daartoe is gegeven in een van de colleges Bureaucratie. Studenten meldten zich

echter na uitnodiging niet aan om samen met de intellectueel i.o. een werkgroepje te vormen om 'de grote idee' uit te werken.

"De geringe waardering die De Kadt tijdens de laatste periode van zijn leven voor zijn werk kreeg, was niet alleen het gevolg van veranderde tijdsgeest. Zelfs in de jaren dat zijn opvattingen gretig aftrek vonden in de invloedrijke regeringspartij die de PvdA toen was, werd zijn populariteit nooit groot."

Overeenkomsten tonen tussen De Vries en De Kadt is niet de bedoeling. Wel is er een relatie tussen de twee. Het politieke denken van De Kadt fascineert de Fries enorm. Hij prijst het boek van Havenaar graag met veel enthousiasme aan. Er zit toch muziek in die jongen!

De Vries, gaarne hier de volgende BB weer jouw befaamde boekbespreking. Niemand neemt het je kwalijk dat je niet publicitair monogaam bent. Blijf je achterban Trouw!

Havenaar, R., De tocht naar het onbekende, Het politieke denken van Jacques de Kadt, uitgeverij G.A. van Oorschot, Amsterdam, 1990. Ongeveer Fl 50,-

Goede voorbeelden doen volgen?

Misschien slaan we de plank volledig mis maar het wordt volgens ons de student nogal eens aangerekend te weinig interesse te hebben in zijn/haar studie, in ons geval bestuurskunde. Een oud spreekwoord luidt: "Wie de bal kaatst kan hem terug verwachten". Schitterden, op de laatste Landelijke Bestuurskunde Dag (LBD), de docenten van de vakgroep bestuurskunde niet door afwezigheid? Wij hebben ze in ieder geval niet gezien.

Daar zijn twee mogelijke verklaringen voor te geven.

Ten eerste zijn ze erg druk met de studie bestuurskunde in Leiden. Ten tweede zou het gerucht dat bestuurskunde aan het dood-

bloeden, is wel eens meer waarheid kunnen bevatten dan aangenomen wordt. Het eerste zal wel waar zijn gezien de grote opkomst op de LBD '90 in Twente. Tot slot een tip aan toekomstige LBD-commissies: misschien is het verstandig in het vervolg in ieder geval een spreker uit Leiden uit te nodigen.

Vriendelijke groet,

Het JagersJong en De Kruik.

P.S. Weten vrouwen eigenlijk niets van besturen?

Testament van een eerstejaars

Leiden, 3 september, 1990

Na 22 jaren in het leven maak ik het testament op van mijn jeugd, niet dat ik geld of goed heb weg te geven, voor slimme jongen heb ik nooit gedeugd. Toch heb ik nog wat mooie idealen goed van snit, hoewel ze uit de mode zijn, wie ze hebben wil die kan ze komen halen, vooral jonge mensen vinden ze nog fijn...

Ard van der Vorst

Holy Mozes, volgens mij zijn ze me vergeten op de lijst te zetten. Oh nee, verkeerd gekeken: groep 3. Wat een logica: je achternaam begint met een V en je zit in een van de eerste groepen. Nou daar ga je dan, de eerste ontmoeting met mijn studiegenoten op de BIL-introductiedag 1989. Een beetje aarzelend en zenuwachtig neem ik de groep in me op. Gelukkig allemaal wezens met twee benen en twee armen en ze lopen ook nog rechtop. Conclusie: ik heb met gewone mensen te maken, zelfs de mentrix. Al gauw merk ik dat sommige mensen het in het diepe springen makkelijker afaat dan andere. De een kan zijn kwebbel niet dicht houden van de zenuwen, terwijl de ander wijselijk alles over zich heen laat komen.

Vragen zoals waarom, waarvoor en waardoor heb je bestuurskunde als studie gekozen, komen in no time op je af. De afgelopen maanden aan het thuisfront ben je er ook al tot vervelens toe mee geconfronteerd. Gevolg, iedereen geeft zo'n beetje dezelfde standaard opmerkingen van "Oh, het lijkt mij wel leuk" en "Je kan er zoveel kanten mee op" tot "Je moet toch wat". In mijn groep was er zelfs een die vond een bepaalde variant uit het vierde jaar wel leuk in tegenstelling tot die in Rotterdam en Twente. Ik meen dat hij inmiddels al is uitgeschreven. Maar ja, je moet toch wat doen om er boven uit te steken op zo'n dag.

Nou, ik kan je na een jaar mededelen dat

bestuurskunde niet de meest heftige, sensationele dan wel wereldschokkende studie is, doch het is buitengewoon interessant, of laat dat buitengewoon voorlopig ook maar even weg. Dat zal nog wel komen, althans als je de heren professoren mag geloven.

Ook de eerste ontmoeting met de Leidenaar was voor mij een interessante ervaring. De BIL zou ons die dag verder vermaken op een rondvaartschip. Helaas, op de tocht daar naar toe scheen ik een Leidenaar plat gereden te hebben. Ook al was ik heilig overtuigd van mijn onschuld, door tussenkomst van een stel ouderejaars, die op de hoogte waren van de verhouding student-bevolking, is het met een sisser afgelopen. Het is tenslotte onprettig om op je eerste de beste studiedag al met twee blauwe ogen rond te lopen. Een goed begin is het halve werk.

Als ik het me goed bedenk dan zijn bijna geen van mijn verwachtingen van de universiteit uitgekomen. Neem alleen al de colleges. Je denkt na de middelbare school eindelijk eens als volwassene beschouwd te worden, alhoewel het gedragen er naar vaak moeilijk is. Zal dat even tegenvallen. Ook tijdens hoorcolleges worden bijvoorbeeld mensen de zaal uitgestuurd, maar dit is natuurlijk eerder uitzondering dan regel. Maar het blijft toch enigszins humor. Sommige aspecten van onderwijsgevende instituten veranderen nooit. Het is noodzakelijk om een scriptie, verslag, of hoe je het dan ook noemen wilt, te schrijven voor het vak Bestuurskunde Thema's in het tweede semester. Dus iedereen (hieronder versta ik degenen die daadwerkelijk proberen hun P in één jaar te halen) levert natuurlijk zijn verslag keurig voor de vastgestelde datum in, in dit geval was dat 1 juni. Indien het niet goed was, zou het te wijzigen gedeelte voor 1 augustus moeten zijn. Oké, ik geef toe dat nakijken niet de prettigste bezigheid is. Maar het is inmiddels september en een groot deel

van onze beste studiegenoten heeft sinds juni geen levensteken meer ontvangen over hun zorgvuldig ingeleverde werk. Het is natuurlijk vreemd dat dit gebeurt op een vakgroep waar men notabene onderwijst hoe organisaties efficiënt en productief mogelijk zouden moeten zijn. Gelukkig zijn er ook nog positieve factoren op de vakgroep. Neem bijvoorbeeld de administratie en de studieadviseur, waarvan ik de indruk krijg dat ze toch over het algemeen geïnteresseerd zijn in jou als, laten we zeggen, slachtoffer van het systeem en je daadwerkelijk helpen; want je zult merken, vooral het eerste jaar, dat je identiteit verder slechts bestaat uit 6 à 7 cijfers: je studentennummer, maar dat went.

De stad waar je universiteit staat, Leiden, is in ieder geval niet de grote stad die je zou verwachten als je uit een kleine woongemeenschap komt. Teleurstelling alom: in Leiden gebeurt weinig tot niets buiten de

studentenverenigingsmuren. Ook zou je van deze soms meer verwachten, vanwege hun heftige imago tijdens de El Cid; de meeste zijn echter halverwege het jaar op sterven na dood. Gelukkig zijn we in Leiden ook in het bezit van studentenverenigingen die hun verwachtingspatroon wel waarmaken. Je moet bij je keuze dus gewoon een beetje geluk hebben. Daarbij komt nog de mazzel dat Leiden omringd wordt door Neerlands grootste steden. Hier zijn de centra waar je de tentamenstress kan ontvluchten. Achteraf bekeken is het eigenlijk wel goed dat zij allemaal een beetje verder weg zitten, anders zou je waarschijnlijk helemaal niet meer aan studeren toekomen. Meestal een van de redenen waarvoor je hier in Leiden zit. Maar wees gerust eerstejaars, geniet van je jaar en feest er maar rustig op los. In augustus heb je nog tijd genoeg voor schuldgevoel: ik spreek uit ervaring.

Stageberichten

Een impressie van wat je van je stage kan maken! Daarover had ik een gesprek met Jos van Wetten. Hij is vierdejaars student bestuurskunde in Leiden.

Angelique Brummans

Voordat Jos aan bestuurskunde begon, was hij fysiotherapeut. In dat beroep heeft hij een aantal jaren gewerkt, maar de concurrentie op de arbeidsmarkt voor fysiotherapeuten bleek erg groot te zijn. Dit was voor hem een motief om weer te gaan studeren, om zijn mogelijkheden te verruimen.

Hij is inmiddels bezig met een stage binnen de sociologische variant met als accent: sociaal en cultureel bestuur. Hij vond bij het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Het SCP is in 1973 opgericht. Aan planning

werd in die tijd een belangrijke rol toegekend. Men dacht dat de samenleving maakbaar was. Maar deze opvatting is later sterk veranderd. De veranderde opvattingen hangen in zekere zin samen met de veranderde ideeën over de taken en verantwoordelijkheden van de overheid: de overheid dient zich niet meer met alles tot in detail bezig te houden, maar ze moet voorwaardenscheppend optreden.

Er werken zeventig mensen bij het SCP. Jos loopt stage bij de afdeling 'beleids- en planningsvraagstukken'.

Jos kreeg zijn stage via een oproep op een prikbord bij de administratie van de vakgroep. Hij is vooral geïnteresseerd in dit werk, omdat het gaat om een breed bestuurlijk terrein. Bij het SCP wordt onderzoek gedaan op terreinen zoals: onderwijs, welzijn, cultuur en gezondheidszorg. Centraal hierbij staat de vraag hoe

de overheid bestuurlijk het meest effectief en doelmatig kan optreden om processen in de samenleving zo goed mogelijk te laten verlopen.

In de literatuur wordt veel aandacht besteed aan het interne functioneren van de overheid. "Niet vergeten moet worden, dat in dit ambtelijk apparaat mensen dag in dag uit bezig zijn met problemen die betrekking hebben op het functioneren van de samenleving. In de studie is er te weinig aandacht voor de relatie overheid- samenleving".

PUBLICATIE

Het SCP wilde de publicatie 'Gemeente Burger Klant' herschrijven en aanvullen: het is de bedoeling dat in de nieuwe uitgave een hoofdstuk wordt opgenomen over de relatie tussen stedelijke en sociale vernieuwing. Samen met zijn stagebegeleider is Jos momenteel bezig met een onderzoek. Doel van het onderzoek is het inventariseren van de aard en vorm van stedelijke vernieuwingsprojecten en van projecten die onder de noemer van 'sociale vernieuwing' geplaatst kunnen worden. In initiatieven op wijkniveau komen beide vernieuwingsthema's tezamen. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan 'wijkbeheer'. De aanvankelijke probleemstelling - "verdringt het alluredenken van de gemeentebestuurders het sociaal maatschappelijk denken?" - moest verlaten worden. Het bleek na een literatuuronderzoek niet geschikt te zijn.

'Alluredenken' houdt in, dat gemeentebestuurders in hun denken en doen trachten om grote projecten op touw te zetten om het aanzien van de stad te verbeteren. De sociale dimensie (bijvoorbeeld de achterstand van mensen uit minderheidsgroeperingen) wordt echter te vaak uit het oog verloren.

Argumenten voor stedelijke vernieuwing zijn:

- demografisch van aard: men tracht de migratie van hogere inkomensgroepen naar de agglomeratie te stoppen door voor deze categorie meer huizen te gaan bouwen in de stadskern.
- economisch van aard: door middel van city-marketing probeert men hoogwaardige dienstverlening naar de stad te krijgen

(denk aan het 'Science-Park' en de kantorenbouw op het Schuttersveld in Leiden).

Hij ging het veld in om vier gemeenten te onderzoeken. De gemeenten moeten voldoen aan criteria als:

- een inwonertal van ongeveer 100.000;
- de aanwezigheid van een achterstandsproblematiek in combinatie met allureprojecten in die stad.

Jos: "Oorspronkelijk was de stage drie maanden, maar dat vond ik te kort. Ik heb toen om een stage van vier maanden gevraagd. Dat was mogelijk, maar voor een onderzoeksstage is vier maanden toch nog te weinig. Het onderzoek is eigenlijk te beschouwen als een pilot study".

ORGANISATIE

Het SCP is een professionele organisatie. Kenmerkend voor zo'n organisatie is, dat elke professional met zijn eigen zaakje bezig is (tokogedrag). "Dat beeld van de professionele organisatie herken ik een beetje in de wijze waarop het SCP funktioneert. Dat is te zien in hoe er in de organisatie wordt samengewerkt." Voor de hele organisatie is een werkprogramma opgesteld voor een jaar. De minister-president moet het goedkeuren.

Jos ontdekte tijdens zijn stage een aantal schakels met de theorie, die hij in de collegebanken had opgedaan. Hij herkende fundamentele problemen. Onopgemerkt heeft hij ook de taal geleerd waarin bestuurskundigen spreken. Wel pleit hij ervoor om tijdens de eerste studiejaren meer aan 'terreinverkenning' te doen: welke specifiek bestuurlijke problemen hangen samen met bijvoorbeeld de gezondheidszorg of ruimtelijke ordening? "Het is goed om te weten hoe de bureaucratie van binnen werkt, maar het is misschien nog veel belangrijker om zicht te hebben op de problemen die er zijn in de samenleving, waarop het ambtelijk handelen betrekking heeft."

It's a hundred miles from where anybody lives...maar wel gezellig!

Studeren in de VS is een bijzondere ervaring. Het klinkt als een cliché, maar het maakt je bovenal een tijdje los van al wat 'gewoon' voor je is. De manier van werken aan een Amerikaanse universiteit verschilt enorm van die aan een Nederlandse, en dat doet je nadenken over wat er nu eigenlijk zo goed, of minder goed, is aan hetgeen dat je gewend bent.

Bas Berwers

Sommige dagen op Indiana University duren lang. Wanneer je om half tien(!) 's ochtends thuiskomt na je eerste 'class' bereid je snel je volgende college voor - immers, 'class participation' bepaalt voor een belangrijk deel je 'grade', en van passieve hoorcolleges hebben de Amerikanen nog nooit gehoord. Dan hup weer naar school, 'quick lunch' er achteraan, en, ja fijn, de 'computerroom' in, om papertje 16 af te ronden (en pas op: BESLIST niet langer dan anderhalve pagina!). Zo vliegt de middag om, en het diner (alweer 'zucchini boat' met 'pork') mag dan niet bijzonder smakelijk zijn, het komt wel als een verlossing.

En 's avonds tenslotte verveel je je ook niet. Met je groepje van vak X moet nog dat gezamenlijke paper worden geschreven, en als we daar nu eens drie uur voor uittrekken? Moet kunnen!

BASICS

Het klinkt allemaal wat ontmoedigend, maar een gewaarschuwd mens telt voor twee: een dag als hierboven beschreven (studeren, studeren, studeren) kan voorkomen. Maar uiteraard is studeren in de Verenigde Staten meer dan je-uit-de-naad-werken. Er blijft voldoende tijd over voor FUN!

Eerst nog maar eens de 'basics' van het

uitwisselingsprogramma. Sinds enkele jaren biedt de gemeenschappelijke studierichting Bestuurskunde (EUR/RUL) een groep doctoraalstudenten de mogelijkheid een semester te studeren aan Indiana University, een middelgrote universiteit in de Amerikaanse Midwest. Tegelijkertijd, dat is althans de bedoeling, verblijft een groep Amerikanen in Leiden dan wel Rotterdam.

De Nederlander in den vreemde heeft twee keuzemogelijkheden. De ene is het volgen van vier vakken op de IU-campus in Bloomington, de andere het lopen van een stage in Fort Wayne, South Bend of Indianapolis. Ondergetekende had het afgelopen semester de eer Bloomington, schertsend 'a hundred miles from where anybody lives' genoemd, van binnen en van buiten te leren kennen.

CLICHÉ

Studeren in de VS is een bijzondere ervaring. Het klinkt als een cliché, maar het maakt je bovenal een tijdje los van al wat 'gewoon' voor je is. De manier van werken aan een Amerikaanse universiteit verschilt enorm van die aan een Nederlandse, en dat doet je nadenken over wat er nu eigenlijk zo goed, of minder goed, is aan hetgeen dat je gewend bent.

Een vak volgen betekent voornamelijk 'doen': hier heb je praktijkgeval X, dit zijn feiten, dat is het probleem, en los het maar op. Tot op zekere hoogte zeer leerzaam en in ieder geval boeiender dan het soms dorre voorbereiden van een tentamen, waar het in Nederland vaak bij blijft. Wat mij echter op den duur begon op te vallen is dat in de VS de vakken een nogal zwakke theoretische ondergrond hebben; er worden dikke readers doorgeploegd, maar buiten het enigszins toepassen van de literatuur in 'case studies'

wordt er weinig mee gedaan. Een brede toepassing van literatuurkennis en -inzicht vindt dikwijls niet plaats.

Het onderwijs is kleinschalig. Het enorme aanbod van vakken, hetgeen de hoeveelheid studenten spreidt, draagt hiertoe bij. De 'classes' doen sterk denken aan het Nederlandse fenomeen 'werkgroep'. Het klinkt wat gezapig, maar een college bijwonen zonder dat je het enigszins hebt voorbereid heeft weinig zin, dit omdat de meeste docenten zich vrij strikt aan de voor die dag te bestuderen literatuur houden. Dit mondt spijtig genoeg nogal eens uit in een reproduceren van feitjes uit de reader, zonder dat enige verdieping van de stof plaatsvindt - iets wat ik in Nederland toch nog wel meen te bespeuren.

Hoe machtig het ook was een tijdje in de VS te studeren, terugblikkend op het onderwijs ben ik van mening dat student zijn in Nederland zo gek nog niet is. Waar ik mij in de VS meer bewust van werd is hoe je in Nederland wordt getraind in zelfstandig werken: aan het begin van het semester krijg je een overzicht van een vak en de bijbehorende verplichtingen, en meestal sluit een literatuurtentamen het geheel af. In de tussentijd kun je je gang gaan; een gezonde Nederlandse student grijpt deze gelegenheid aan zich breder te oriënteren, m.a.w. verder te kijken dan zijn boeken lang zijn.

AAN HET HANDJE

on the other hand

Het Amerikaanse systeem laat dit nauwelijks toe. Door de inrichting van het onderwijs, diverse papers schrijven en regelmatig werken in groepsverband, legt de studie een groot beslag op je tijd. De student wordt ook behoorlijk aan het handje gehouden: voor een college bestudeer je een specifieke hoeveelheid literatuur, of je schrijft een paper, waarvan de inhoud vaak exact omschreven is. Consequentie is dat een vak niet halen vrijwel uitgesloten is; indien je je redelijk aan de opgegeven 'assignments' houdt, kan het eigenlijk niet misgaan. In bepaalde opzichten is dit systeem ook wel weer 'fair' als je

het vergelijkt met het Nederlandse, waarin je door een blackout op het tentamen de kans loopt het hele vak niet te halen.

BORING AND FUN

Genoeg over de studie. Een verblijf in Indiana, hoe 'boring' het imago van de staat ook mag zijn, is, zoals gezegd, een belevenis. Meedraaien in een stadje als Bloomington, dat gedomineerd wordt door IU(Leiden is er niets bij), is FUN! Zo'n 'heerlijke' Budweiser hijsen in 'The Blue Bird'! Matjes bekijken bij de locale huwelijksmarkt, 'Hooligans'! Een bageltje happen bij 'Brad'!

Verder is het leven op de campus natuurlijk iets, waar je van geniet, al was het alleen maar door om je heen te kijken en typisch Amerikaanse verschijnselen op te sporen. De 'Fall'-studenten hebben als bijkomend voordeel, dat het tot diep in oktober prachtig weer is, hetgeen de feestvreugde uiteraard alleen maar verhoogt. En om nog een open deur in te trappen: je bent in de States, dus wat let je om de wijde wereld in te trekken?!

De op Sinterklaas vorig jaar verschenen 'Guidelines for a successful and enjoyable time in Bloomington'*, een onmisbare handleiding voor een succesvolle en plezierige tijd in Bloomington, zeggen het zo treffend: "Pak die hand, en laat je meevoeren naar een land waar het altijd mooi weer is en de mensen vriendelijk (doch oppervlakkig) zijn." Ik zou zo zeggen: als iemand de IU-hand naar je uitsteekt, PAK 'M!!!

* Smelt, A. en Berwers, B., 'Guidelines for a successful and enjoyable time in Bloomington', Bloomington, 1989.

Mei Fryske Trou en Hollandse Dukaten komt men in ein

Mede in aansluiting op het artikel van Joost Voerman uit de volgende BB, waarin kritiek geleverd wordt op de notie dat we in Nederlandse staat de 'ideale' eindtoestand zouden naderen, wil ik hier forum verschaffen aan een voor Nederlandse verhoudingen zeer onorthodox pleidooi.

Het is afkomstig van de heer K. Huisman en is een vertaling van een toespraak die medio mei 1990 hield voor de jaarvergadering van het Kristlik Frysk Selskip. In deze toespraak komt hij tot de conclusie dat de enige manier om Frislands belangen goed te behartigen gelegen is in afscheiding.

Franske Jorna

Men kan deze rede zien als een goede grap en de gedachten terzijde schuiven, maar zo kan ook een stimulans vormen om na te denken over de positie van de zogenaamde nationale minderheden in Europa, wat vooral na 1992 wel eens een issue zou kunnen worden.

HET REGIONAAL PROBLEEM

"Met het zich vestigen van de Nederlandse staat, met steeds sterker worden van die staat, ontstonden ook de zogenaamde regionale problemen. Met het vestigen en uitbouwen van het staatsapparaat ontstaat een steeds sterker wordende bureaucratie, die in het Nederlandse geval met Haagse ogen naar Nederland ziet, en met een Haags (vaak Hollands) perspectief de zaken in Nederland regelt.

In de periferie neemt men zulk denken

uit zichzelf, gezien de immense propaganda, die de staat kan maken, over. Veel mensen hier denken vaak dat wij hier geweldig zouden worden geholpen door een vierbaansweg Leeuwarden-Groningen als eindpunt heeft, en als je met die geweldige spoorlijn, waar de middenstad van de Big City Drachten zo naar verlangt, alleen maar naar Amsterdam kunt? Dan lig je immers nog altijd in de periferie, aan het voeteneind, dat nu wel vlugger te bereiken is, maar nog steeds even goed een voeteneind is.

Ik wil hiermee zeggen, dat het bestaande regionale beleid in wezen ook voortkomt uit het centralistische denken en daarom per definitie wel mislukken moet. Want als men het Noorden werkelijk kansen zou willen geven, dan had er al lang een dubbele geëlektrificeerde spoorverbinding van Harlingen over Leeuwarden en Groningen naar Bremen gelegen, dan waren Leeuwarden en Groningen al lang via een autosnelweg ook verbonden met het Duitse Autobahnennet. En als die verbindingen er straks mogelijk komen, dan lijkt het er veel op dat men de put dempt als het kalf verdrongen is.

In de vorig jaar, in de herfst, verschenen publicatie van het YSP kan nu wel medelijdend gezegd worden dat goede Haagse bedoelingen niet geholpen hebben, niet tegenstaande de vier miljard die de regering zegt beschikbaar gesteld te hebben (en het zal ook wel zo wezen, als je tenminste het opknappen van sloorkanten, het construeren van kanoroutes en het aanleggen van fiets- en ruitersporen tot regionaal beleid rekenen wil), het blijft een feit, dat

de analyse van de oorzaak van het YSP-debacle niet gemaakt is.

Als men het Noorden een voeteneind laat blijven, dan helpt zelfs honderd miljard niet. Dan zullen wij hier ook geen nut hebben van de voordelen van het groter economisch belang van Scandinavië dat het YSP-rapport ons voorhoudt. "Het Noorden ligt buiten de bestaande hoofdtransportassen die zich steeds duidelijker gaan aftekenen", wijsgeert het YSP-evaluatierapport. Dan denk ik: daar hebben ze toch zelf voor gezorgd, dat wij hier buiten die verbindingen blijven!

Wat in de discussie over de zogenaamde noordelijke problematiek nooit doorzien is, is dat die problematiek een gevolg is van het horen tot de Nederlandse staat, een gevolg is van het fiet, dat deze staat centralistisch vanuit Den Haag bestuurd wordt. Als wij hier zelf de politieke macht gehad hadden, hadden wij toch zelf kunnen zorgen voor die goede aansluiting op de belangrijke verkeerswegen in Holland en Noord-Duitsland? De periferiteit van het Noorden, dat voeteneind hier, is niet een of ander duister noodlot, maar eenhj door de Nederlandse staat geschapen feit, een door de Nederlandse staat geschapen gegeven.

Ik moet wel eens lachen om die Friezen, die opstuiven, als iemand zegt dat wij hier in Holland leven. Het is Nederland zeggen ze dan! Ik vind dat altijd wel aandoenlijk. Ze gaan nog altijd uit van het ook door de Friese Beweging (stroming voor behoud van Friese cultuur en taal, FJ) gecultiveerde, vrij wat naieve denkbeeld dat dit koninkrijk Nederland is. Ik denk dat Multatuli's "roofstaat tussen Friesland en de Schelde", nog altijd een betere benaming is. Hoe "Hollands" dat Nederland in wezen is, blijkt elke keer weer. Het nieuwste feit: in het pas verschenen rapport "Water voor nu en later" staat een werkelijk verbijsterend kaartje met de titel: "Economisch belang van overstroombaar gebied". Op die kaart staan de gebieden aangegeven, die zonder dijken overstroomd zouden en tegelijkertijd ook in drie gradaties het

*Frysk Bloed Tsjuch op
Wol no ris brúee en siede
En Bounzje troch ús ieren om
Frysk bloed, wy sjonge it bêste lân fan
d'ierde
Dyn fryske groun is fol ear en rom
Flean dan en davertje fier yn it roun
Dyn alde eare, o fryske groun
Flean dan en davertje fier yn it roun
Dyn alde eare, o fryske groun*

Fries volkslied

Bruto regionaal produkt in guldens per vierkante kilometer, per regio. De suggestie die levensgroot uit deze tekening spreekt: laat die hoeken die toch niets waard zijn maar overstromen. Het zal u niet verbazen dat Friesland in deze Haagse voorstelling een monster zonder waarde geworden is.

EEN NIEUWE POSITIE EN EEN HER-OVERWEGING

Ik hoop duidelijk gemaakt te hebben dat onze positie sinds een aantal jaren fundamenteel aan het veranderen is. Er is wat dat betreft een trein op gang gekomen die straks nog veel harder rijden zal. En dit leidt logischerwijs tot de conclusie, dat er van ons gevergd wordt, onze denkbeelden en uitgangspunten bij te stellen. Met andere woorden: Wat moeten wij nu? Het zal duidelijk zijn dat een wezenlijk facet van dat andere denken, dat ik bepleit, het denken over onszelf is. Hoe zijn wij onszelf en wat willen wij eigenlijk? En dan gaat het over ons hier en niet over die duizenden in Friesland die hier niet zijn. Want één van mijn uitgangspunten is dat niet de grote massa's van de mensen uit zichzelf het rad van de geschiedenis bijdraaien, maar dat veel eerder kleine groepen, die weten wat ze willen, de wereld veranderen.

Volgens mij is er in de Friese Beweging een groeiende behoefte aan een herover-

weging van het denken over doel en streven. Ik omschrijf Friese Beweging als dat geheel van instanties, organisaties en losse personen dat zich druk maakt over Friesland. Er staat in deze beweging, zou men zeggen, haast een angst voor theoretische verdieping. Alles wat hoger reikt dan het niveau van Frysk en Frij of de Strikel (twee Friese tijdschriften, FJ), en daar zit je vrij snel, wordt al gauw als "ideologie" gezien en dat is een woord dat in onze jaren uit de gratie geraakt is, en dus wordt er in de Beweging, anders dan in de dagen van E.B. Folkertsma (belangrijkste Friese voorman, FJ) niet meer getheoretiseerd.

DURK NOTA

Durk Nota heeft enkele jaren geleden een tamelijk bot bekritiseerd artikel over de denkbeelden van Folkertsma geschreven. Volgens mij was het opmerkelijkste van de kritiek, dat die zich richtte op bijzaken, terwijl de centrale stelling van de schrijver niet besproken werd. En die was: Dat de Friese taalstrijd geen enkel perspectief heeft "omdat die geen eigen staat nastreeft, geen eigen leger en politie instelt, al helemaal geen afwijkende religie heeft en economisch gezien nationaal en internationaal ingekapseld is".

In een serie artikelen, die ik daarna in verscheidene (Bewegings) bladen geschreven heb, ben ik uitgegaan van de noodzaak om nu juist wel naar een eigen staat te streven, zoals in de stelling van Nota eigenlijk te lezen staat, en van de door hem daaraan verbonden veronderstelling de Friese strijd alleen uitzicht heeft, als die strijd verbonden wordt met die van de grote emancipatiebewegingen in ons deel van de wereld.

Ik denk, dat de eind jaren veertig en begin jaren vijftig ingeslagen weg van de Friese Beweging een doodlopend spoor geworden is. Zo loyaal zijn met de Nederlandse staat als de Beweging nog altijd doet, staat gelijk aan het omarmen van de

dokter die ons straks het finale spuitje geeft.

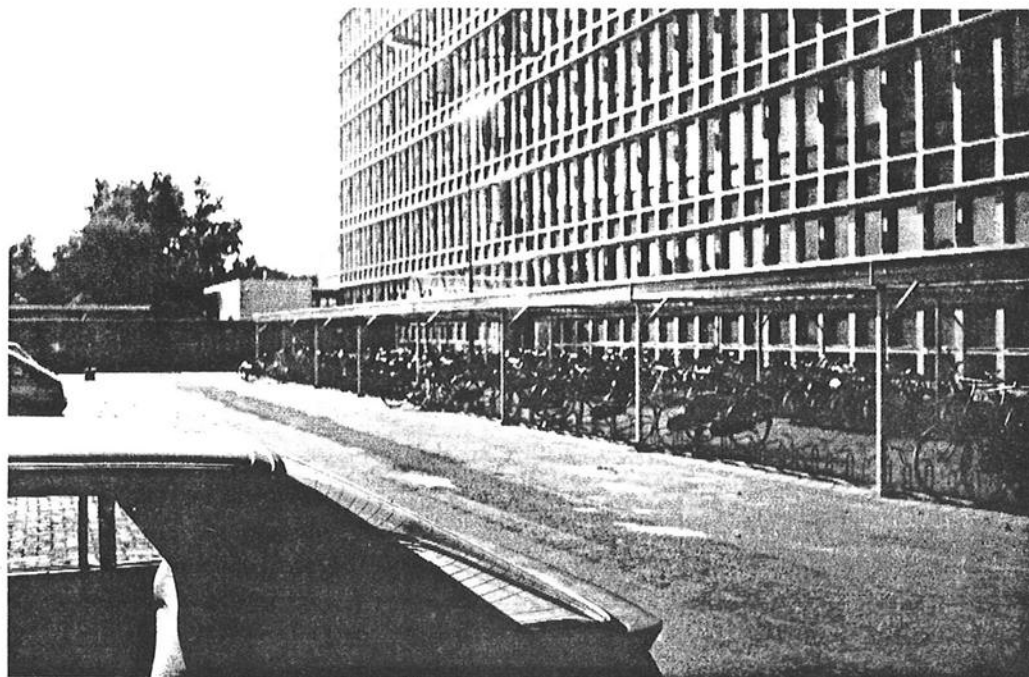
Zeg nu niet: wij doen veel aan Fries onderwijs en wij kopen zoveel Friese koeën en wij zijn toch allemaal voor decentralisatie of voor culturele autonomie. Dan zeg ik: juist decentralisatie, federalisme of culturele autonomie zullen uiteindelijk de Nederlandse staat versterken. Dat was ook de bedoeling van de Beweging: men wilde loyaal zijn.

BESTE FREONEN

Mar, bêste freonen, loyaal wêze mei de Nederlândske steat betsjut dat je - om 't it planalogyske, kulturele, polityk, sosjale en ekonomyske belied far'e Nederlândske steat winliker rjochte is op it produsearjen fan Nederlânens en dus op assimilaasje fan'e Friezen, dat is ferneatiging fan'e Friezen as Friezen - keaze foar it op lange termijn feroorsaakjen fan'e ûndergang fan'e Fryske identiteit, fan'e Friezen as folk.

Een kort woord tot slot: je kunt een heleboel vraagtekens bij de denkbeelden die in deze reden naar voren komen (wat is "Friese identiteit"?; wat is het "Friese volk"?), maar een ding is wel duidelijk: zolang dissonanten als deze nog scherp door kunnen klinken, heeft het einde der geschiedenis in Nederland voorlopig nog geen aanvang genomen.

Op de fiets

"Maar, studenten zijn flexibel dus gaan ze met de fiets. Deze moeten, als we de brief moeten geloven, in de fietsenrekken geplaatst worden en niet meer in de overdekte stalling (deze is voor het personeel). Dus de studenten die toch al hun auto laten staan, kunnen hun fiets niet binnen zetten. Alles moet buiten staan. Nu zou dat geen probleem zijn als er in de spitsuren maar genoeg rekken waren. Naar mijn mening zijn die er niet. Ik vraag me af waarom studenten die ook hard werken, niet dezelfde rechten mogen hebben." (Ingrid Quarles, BB december 1989)

"Hierin geeft zij namelijk blijk van een verbijsterend gering milieubewustzijn, zeker voor iemand die niet veel ouder is dan de Club van Rome" (...)

"Als een student al niet uit de auto te krijgen is, wie dan wel. Je zou toch alle hoop in de mensheid verliezen." (...)

"En dan met een beetje geluk, kunnen we over een paar jaar zeggen dat de studenten het overal beter hebben. Dat ze in China meer democratie hebben, in Rusland een schoner milieu, in Afrika betere gezondheidszorg, en dat we in Nederland genieten van minder hobbelige wegen en meer fietsenrekken. Zeg me dat het niet zo is." (Job de Kruiff, BB januari 1990)

Begeleiding scripties: een vorm van contract-management

De scriptie is de laatste verplichting voor studenten in hun doctoraal Bestuurskunde. Formeel staat er 700 studiebelastinguren (ongeveer 4,5 maand) voor. De ervaring leert echter dat bijna alle studenten er meer tijd in steken dan deze 700 uur.

Erwin Muller

Het daadwerkelijk onderzoek doen op zelfstandige wijze naar een probleem in het openbaar bestuur blijkt toch moeilijker dan studenten, maar ook degenen die het onderwijsprogramma ontwikkeld hebben, van tevoren bedacht hebben. De vertraging is niet altijd alleen te wijten aan de studenten. Het schrijven van een scriptie vindt plaats in een samenwerking tussen docent en student. Beiden hebben bepaalde rechten en plichten. Deze opzet is gebaseerd op de begeleiding van mijn eigen scriptie Bestuurskunde en tevens op (weliswaar geringe, maar aanwezige) ervaring met begeleiding van studenten Bestuurskunde. Natuurlijk kunnen standaardrichtlijnen nooit gegeven worden; elke student in docent verschilt gelukkig. Maar toch...

Makkelijk is om te beginnen met de plichten van de student; het definiëren van wat anderen moeten doen is eenvoudiger dan je eigen plichten vaststellen. Dit zijn tegelijkertijd de rechten van de docent; daar mag hij of zij op kunnen rekenen. Studenten dienen zich van de volgende verplichtingen rekenschap te geven:

- Duidelijk weten wat hij of zij nu eigenlijk wil onderzoeken. "Ik wil iets met gemeenten" is te vaag voor een laatste jaars student.
- Tijd beschikbaar hebben om het onderzoek en de stage echt te kunnen uitvoeren. Een

student die nog vier of vijf vakken in het laatste jaar moet doen en tegelijkertijd een scriptie wil schrijven is misschien wat overmoedig bezig.

- Enthousiasme en interesse bij de student. Een scriptie schrijven om maar van de studie af te zijn zal een te geringe motivatie blijken te zijn om ruim een half jaar met een onderwerp bezig te zijn. Het is veel belangrijker dat het scriptie-onderwerp je boeit dan dat je er goed mee kan scoren naar een eventuele werkgever. Beiden zou natuurlijk helemaal mooi zijn.

- Houden aan afspraken voor het schrijven van teksten en bijeenkomsten. Het beloven dat op die en die datum een stuk op tafel ligt waarover gesproken kan worden, dient nagekomen te worden om de gezamenlijk vastgestelde tijdsplanning te kunnen halen.

- Vroegtijdig begeleiding zoeken en open staan voor kritiek. Positieve maar ook negatieve kritiek van docenten zal door studenten verwerkt moeten worden. Zo niet dan is de vraag wat nu het nut van begeleiding is. Het is voorgekomen dat studenten pas in de allerlaatste fase van het schrijven van hun scriptie pas om begeleiding vroegen. Het is niet verwonderlijk dat dat dan de nodige problemen zal opleveren.

Maar ook docenten hebben plichten in een begeleidingsrelatie met een student. Studenten kunnen daar ook aanspraak op maken. Overdreven angst dat kritische geluiden van studenten invloed zouden hebben op de cijferbepaling van de scriptie zijn vaak onterecht. Gelukkig wordt het cijfer niet alleen bepaald door de directe begeleider, maar worden daarbij ook docenten betrokken die geen directe relatie met het project of

de student hebben. Bovendien zijn docenten het zeker niet altijd eens met elkaar over cijfers... Wat zijn nu de plichten van docenten en tegelijkertijd weer de rechten van de studenten?

- Binnen redelijke tijd bekijken van stukken. Een docent die een student een maand later laat terugkomen voor de bespreking van een concepthoofdstuk is - uitzonderingen daar gelaten - niet goed bezig.

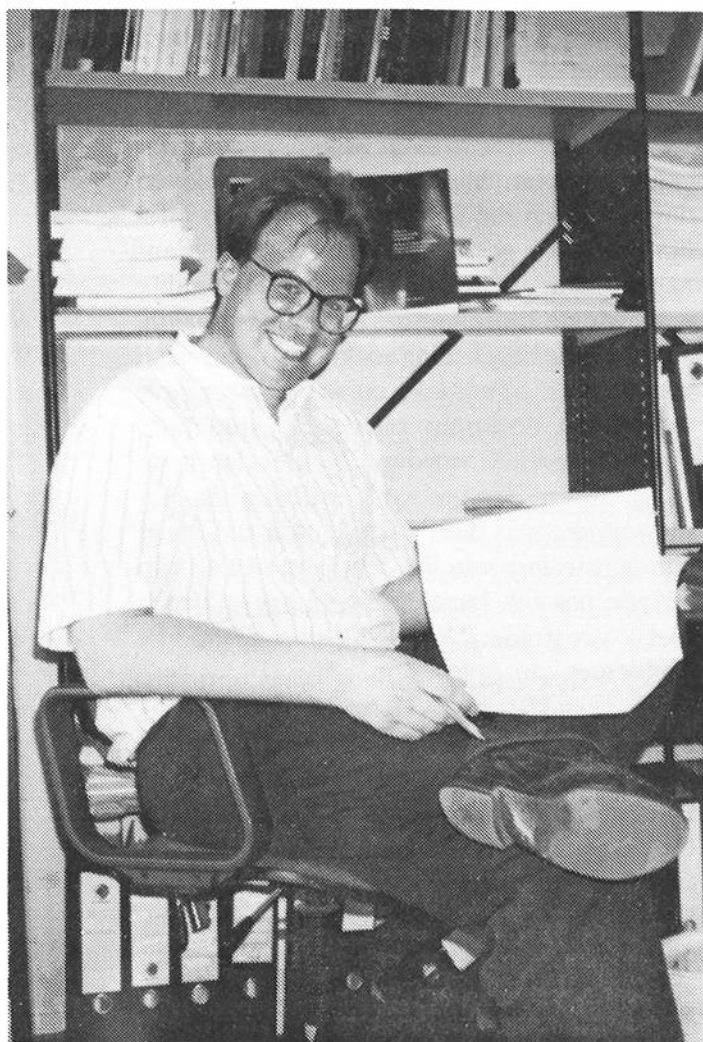
- Nauwkeurig bekijken van stukken en voorzien van inhoudelijk opbouwend commentaar. Commentaar op alleen de schrijfstijl is niet voldoende. Inhoudelijke sturing (het aangeven van relevante literatuur, mogelijke andere inzichten, opzet van hoofdstukindeling, etc.) is een vereiste. Dit zal nu en dan betekenen dat docenten zich enigszins moeten inlezen in een ook voor hun nieuw onderwerp. Soms zal dit ook

betekenen dat een zekere mentale steun nodig is; veel studenten zijn onzeker of ze een dergelijk project tot een goed einde kunnen brengen.

- Van te voren met de student een tijdsplanning maken voor de scriptie. In grote lijnen zal duidelijk moeten zijn in welke periode de student klaar wil zijn en of dit haalbaar is. Planning van het hele scriptie-proces is noodzakelijk. Beiden zullen ook moeten proberen deze planning na te leven. De didactiek vanuit de docent t.a.v. de student moet daar ook rekening mee houden. Een student na drie maanden nog steeds laten "zwemmen" in het scriptie-onderwerp past daar niet in.

- Mogelijkheid creëren om flexibel om te gaan met afspraken. Als een student om welke reden dan ook vast zit in het schrijfproces dan zal wellicht een afspraak iets eerder gemaakt moeten worden om de student weer op weg te helpen. Het te lang door laten lopen van het stoeien met problemen levert alleen maar frustraties op bij studenten en docenten.

Ongetwijfeld zijn nog veel meer rechten en plichten van studenten en docenten in een scriptieproces aan te duiden. Hier heb ik alleen willen proberen een eerste aanzet te geven tussen wat wellicht later een scriptie-contract tussen docent en student kan worden. Meer duidelijkheid over de rechten en plichten van beide partijen kan het proces meer inzichtelijk maken en hopelijk efficiënter en effectiever doen zijn. Een nieuwe vorm van contractmanagement kan op die manier binnen de vakgroep Bestuurskunde vorm krijgen.

Erwin Muller

Van het bestuur

Geacht B.I.L.-lid,

De colleges zijn weer volop begonnen. Zo ook de activiteiten van de B.I.L. Voor de eerstejaars werd het startschot gegeven op 10 september met de introductiedag. Na de lunch werden zij welkom geheten door prof. dr. U. Rosenthal. Er was een forum en na afloop hiervan waren er in Gebouw 5 stands opgesteld,

waar de eerstejaars op informele wijze vragen konden stellen. Dit gebeurde natuurlijk onder het genot van een drankje. De dag werd beëindigd met een onvergetelijk en warm B.I.L.-feest. Tal van activiteiten zijn er speciaal voor de eerstejaars georganiseerd. Op 18 september was er een lezing door burgemeester Goekoop. Hij heeft uitleg gegeven over het ambt burgemeester. Op 5 oktober is een binnenlandse excursie naar de Amerikaanse ambassade. Dit jaar wordt het mentoraat op een andere manier afgesloten dan voorgaande jaren. Op 13 en 14 oktober gaan de eerstejaars een weekend naar Noordwijk. De integratie staat hier centraal.

Zoals ieder semester heeft er ook dit semester een boekenverkoop plaatsgevonden. Eén punt is radicaal veranderd: de computer heeft zijn intreden gedaan. Rekeningen komen voortaan de printer uitrollen. Nog enkele nabestellingen moeten worden afgehandeld. Als nieuw initiatief stond er op 19 september een sportdag op het programma. Negenenvijftig mensen hebben actief meegedaan aan zaalvoetbal, volleybal en tafeltennis. Een

Voor de verzamelaars: Management upside-down

algemene conclusie die men kan trekken is dat er menig talent rondloopt tussen bestuurskundigen. Na afloop stond er een groot koud buffet klaar.

Op donderdag 11 oktober om 19.00 uur geeft mr. F. de Zeeuw van het organisatie/advisiebureau Berenschot een lezing in het Academiegebouw, zaal 8. De laatste handelingen voor de almanak worden verricht. Deze wordt uitgereikt op 16 oktober tijdens een B.I.L.-feest. Plaats en tijd worden nog bekend gemaakt.

Een ander feit is dat het bestuursjaar voor dit bestuur er bijna op zit. Op 18 oktober vindt de bestuurswisseling plaats. Ik wil, namens het bestuur, iedereen voor het afgelopen jaar bedanken. Wij hebben een grandioos jaar gehad en natuurlijk wensen wij het nieuwe bestuur veel succes toe.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de B.I.L.,

Nery Duivenvoorden
secretaris

boox for brains

BOOX

Voor studie, beroep en ontwikkeling
Specialist in buitenlandse boeken
Eigen import

Tentamenresultaten

In augustus zijn de klassieke hertentamens weer geweest. BB was erbij en doet nu verslag van de uitslagen.

Propedeuse

Inl. Politologie		n = 57
voldoende	39%	
onvoldoende	61%	

Bestuurskunde Thema's		n = 76
voldoende	60%	
onvoldoende	40%	

Inleiding Bestuurskunde		n = 79
voldoende	52,5%	
onvoldoende	47,5%	

Economie		n = 102
voldoende	36%	
onvoldoende	74%	

Inl. Sociologie		n = 50
voldoende	76%	
onvoldoende	24%	

Methoden en Technieken		n = 109
voldoende	11%	
onvoldoende	89%	

doctoraal I

Financieel Management		n = 40
voldoende	45%	
onvoldoende	55%	

Economische Politiek en Openbare Financiën		n = 72
voldoende	63%	
onvoldoende	37%	

Beleidsinstrumenten		n = 82
voldoende	49%	
onvoldoende	51%	

Basisinformatica		n = 40
voldoende	75%	
onvoldoende	25%	

Inl. Staats- en Bestuursrecht		n = 64
voldoende	45%	
onvoldoende	55%	

Statistiek		n = 37
voldoende	11%	
onvoldoende	89%	

Bureaucratie		n = 61
voldoende	83%	
onvoldoende	17%	

Sociologie		n = 75
voldoende	50%	
onvoldoende	50%	

Doctoraal II

Integratie Methodologie		n = 36
voldoende	58%	
onvoldoende	42%	

Bestissingstheorieën		n = 60
voldoende	42%	
onvoldoende	58%	

BIK 2		n = 105
voldoende	83%	
onvoldoende	17%	

Decentralisatie		n = 42
voldoende	71%	
onvoldoende	29%	

Implementatie		n = 36
voldoende	95%	
onvoldoende	5%	

De tentamens worden over het algemeen goed gemaakt. Een van de meest opvallende zaken is, dat de tentamens methoden en technieken tesamen met statistiek als de meest slecht gemaakte tentamens uit de bus komen. In de propedeuse worden de tentamens van economie en politicologie als zeer moeilijk ervaren, zeker als je naar de slagingspercentages kijkt.

EEN BEZOEK AAN BOEKHANDEL **KOOYKER** IS EEN STUDIE WAARD

- uitgebreide voorraad voorgeschreven en aanbevolen boeken voor alle faculteiten
- mogelijkheid tot kopen op rekening
- compleet pakket, inclusief buitenlandse titels, zo goedkoop mogelijk
- collectieve levering met korting

Openingstijden

Breestraat 93

Maandag van 13.00 - 18.00 uur
Dinsdag, woensdag en vrijdag van 09.00 - 18.00 uur
Donderdag van 09.00 - 21.00 uur
Zaterdag van 09.00 - 17.00 uur

Leidse Plein AZL

Maandag t/m vrijdag van 10.00 - 17.00 uur

KOOYKER
sinds 1863

Boekhandels:

Breestraat 93,
2311 CK Leiden.
Tel. 071 - 1605 00.

Leidse Plein AZL,
Rijnsburgerweg 10,
2333 AA Leiden.
Tel. 071 - 1605 15.